

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุขทัยธรรมราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7

เอกสารสอนกับชุดวิชา

33303

นโยบายสาธารณะและการวางแผน Public Policy and Planning

ส่วนลิขสิทธิ์

เอกสารโดยทั่วไป นโยบายสาธารณะและการวางแผน การสอนเสริมครั้งที่ 1

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โดยทั่วไป
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพยาบาลสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 1 ภาค 1/2562 พิมพ์ใหม่

แผนการสอนเสริม
ครั้งที่ 1

การสอนเสริมชุดวิชา 33303 นโยบายสาธารณะและการวางแผน

การสอนเสริมครั้งที่ 1 หน่วยที่ 1 – 7

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม

- หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
- หน่วยที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ
- หน่วยที่ 3 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ
- หน่วยที่ 4 การกำหนดนโยบายสาธารณะ
- หน่วยที่ 5 การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
- หน่วยที่ 6 การประเมินผลและการพัฒนานโยบายสาธารณะ
- หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวทางพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ชุดวิชา (หลักสูตรใหม่)

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการนโยบายสาธารณะได้
2. เพื่อให้เข้าใจและสามารถอินบายนบทบาทของระบบราชการที่มีต่อนโยบายสาธารณะ
3. เพื่อให้สามารถนำกระบวนการนโยบายสาธารณะไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐได้

ประเด็นการสอนเสริม

- 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
- 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ
- 3. การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ
- 4. การกำหนดนโยบายสาธารณะ
- 5. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
- 6. การประเมินผลนโยบายและการพัฒนานโยบายสาธารณะ
- 7. ปัญหาและแนวทางพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย

แนวคิด

1. นโยบายสาธารณะเป็นการตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำของรัฐบาลหรือองค์กรภาครัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อส่วนรวมและการแก้ไขปัญหาสาธารณะ กระบวนการนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ การประเมินนโยบายสาธารณะ และการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา หรือการยุตินโยบายสาธารณะ และมีแนวทางการศึกษาหลัก ได้แก่ แนวทางพรรชนานาชาติและแนวทางเสนอแนะนโยบายสาธารณะ

2. สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับนโยบายสาธารณะในแบบติดต่อกัน ตัวแบบการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะมี 3 ตัวแบบ ได้แก่ ตัวแบบเชิงสาเหตุและผล ตัวแบบเชิงระบบนโยบาย และตัวแบบเชิงองค์ประกอบของระบบ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะมี 2 ประการคือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกรอบและการเมือง และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในในระบบการเมือง

3. การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ เป็นศาสตร์ซึ่งใช้ความรู้และระเบียบวิธีในการวิเคราะห์ความรู้แบบขั้นศาสนศึกษา แนวทางการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะประกอบด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่ แนวทางกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล แนวทางเกมทางการเมือง แนวทางวิถีกรรม แนวทางถังขยะ และ แนวทางกระบวนการสถาบัน เทคนิคสำคัญ 3 เทคนิค คือ การวิเคราะห์จากทัศน์ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์

4. การกำหนดนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วยขั้นตอนของการก่อตัวของปัญหา การจัดระเบียบวาระนโยบาย ตรวจสอบกร่างนโยบาย และการสร้างความชอบธรรมของนโยบายสาธารณะ ตัวแบบทางการเมืองเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะมีลักษณะเป็นแนวทางการพรร威名 และตัวแบบทางการบริหารเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ มีลักษณะเป็นแนวทางการเสนอมาตรฐานที่ควรจะเป็น

5. การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่กระทำเพื่อการบรรลุผลของนโยบาย ตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติที่สำคัญได้แก่ ตัวแบบสหการ ตัวแบบกระจายอำนาจ ตัวแบบเครื่องมือทางการบริหาร และตัวแบบทั่วไป กลยุทธ์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติมีทั้งกลยุทธ์ทั่วไปและกลยุทธ์เฉพาะสาขา

6. การประเมินผลนโยบายสาธารณะในรูปแบบการวิจัยจะต้องมีการออกแบบในการวิจัยโดยมีขั้นตอน อาทิ การออกแบบ การกำหนดรายละเอียด การออกแบบการวัดผล การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนานโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย การเข้ามาแทนที่ของนโยบายสาธารณะที่ดำเนินอยู่ การกำหนดวาระ และความชอบธรรมของนโยบาย

7. การกำหนดนโยบายสาธารณะในประเทศไทยพบปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านเนื้อหา และปัญหาด้านกระบวนการ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในประเทศไทยพบปัญหาสืบเนื่องจากขั้นตอนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ปัญหาภายในองค์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ และปัญหาภายนอกองค์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบายสาธารณะในประเทศไทยพบปัญหาด้านเทคนิค การประเมินผล ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม และปัญหาด้านการประยุกต์ใช้

วัตถุประสงค์

เมื่อรับการสอนเสริมแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายแนวคิดพื้นฐาน กระบวนการ การศึกษาโดยยายสากรณะได้
2. อธิบายแนวคิด ตัวแบบการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสากรณะได้
3. อธิบายแนวคิด แนวทาง กระบวนการ วิธีการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์นโยบายสากรณะได้
4. อธิบายกระบวนการ ตัวแบบทางการเมือง และตัวแบบทางการบริหารเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสากรณะได้
5. อธิบายแนวคิด ตัวแบบ ปัญหา เงื่อนไขความจำเร็ว และกลยุทธ์การดำเนินนโยบายสากรณะไปปฏิบัติได้
6. อธิบายแนวคิด ขั้นตอนการประเมินผล และลักษณะของการพัฒนานโยบายสากรณะได้
7. อธิบายและวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางพัฒนาการกำหนดนโยบาย การดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบายสากรณะในประเทศไทยได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลก่อนการสอนเสริม
2. สรุปสาระสังเขปของประเด็นที่ 1 - 7
3. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้ามารับการสอนเสริมซักถามปัญหา
4. ประเมินผลหลังการสอนเสริม

รายชื่อหน่วยการสอน
ชุดวิชา 33303 นโยบายสาธารณะและการวางแผน

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ
3. การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ
4. การกำหนดนโยบายสาธารณะ
5. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
6. การประเมินผลนโยบายและการพัฒนานโยบายสาธารณะ
7. ปัญหาและแนวทางพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย
8. ความล้มเหลวระหว่างนโยบาย แผน และโครงการ
9. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา
10. การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
11. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
12. การวางแผน การดำเนิน การควบคุมโครงการ
13. การติดตามและประเมินผลโครงการ
14. แผนและโครงการในประเทศไทย
15. ระบบสารสนเทศกับกระบวนการนโยบายสาธารณะและการวางแผน

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

โสตทัศน์ # 1.1 ลักษณะสำคัญนโยบายสาธารณะ

ลักษณะสำคัญ

การตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการของรัฐบาลหรือองค์การภาครัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย กำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางดำเนินการกว้าง ๆ มีตัวแสดงทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจของรัฐบาลในทุกระดับล้วงต่อส่วนรวมและการแก้ไขปัญหาสาธารณะ อยู่ในรูปกฎหมายหรือไม่ใช้กฎหมาย

ความสำคัญ

- ด้านการบริหารและพัฒนาประเทศ : จัดสรรงบประมาณ
- ด้านการตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชน

โสตทัศน์ # 1.2 ประเภทของนโยบายสาธารณะจำแนกตามมิติต่าง ๆ

ประเภทของนโยบายสาธารณะจำแนกตามมิติต่าง ๆ

มิติ	ประเภทของนโยบายสาธารณะ
มิติด้านวัตถุหรือสัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● นโยบายสาธารณะเชิงวัตถุ ● นโยบายสาธารณะเชิงสัญลักษณ์ (จิตวิทยา)

โสตทัศน์ # 1.3 ขั้นตอนหลักในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ขั้นตอนหลักในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

- การกำหนดนโยบายสาธารณะ
- การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
- การประเมินนโยบายสาธารณะ
- การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา หรือการยุตินโยบายสาธารณะ

ໂສຕທັນ # 1.4

ຂໍ້ຕອນຫລັກໃນຮະບວນການໄໂຍບາຍສາຫະລະ

ຈິງທຽມໃນຮະບວນການໄໂຍບາຍສາຫະລະ

- ຕາມຫລັກທີ່ມາກົບປາລ
- ຄວາມໂປ່ງໃສ
- ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຕ່ອງຈຳກັບໄດ້
- ການມີສ່ວນຮ່ວມ
- ການສຸນອອນຕອບຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ
- ຄວາມເປັນຫວົມ
- ປະລິທິພລແລະປະລິທິກາພ
- ກາຣີດຈັນທາມທີ
- ນິຕິຫວົມ

ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ

ກາຮປກປ້ອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນເພື່ອປະເມີນພລນໄໂຍບາຍກາຍໃຕ້ກຸ່ມາຍ

ໂສຕທັນ # 1.5

ພັດນາກາກາຮສຶກໝານໄໂຍບາຍສາຫະລະ

ພັດນາກາກາຮສຶກໝານໄໂຍບາຍສາຫະລະ

ຍຸດຕັ້ນ (ຄ.ສ. 1946 – 1969) ກາຮຈັດຕັ້ງສປາທີ່ປະກາດທາງເສດຖະກິດເພື່ອຮະດມນັກວິຊາກາຮມາຊ່ວຍກຳຫັນດນໄໂຍບາຍສາຫະລະໃນສຫະລູອເມັນກາ ແລະເວີ່ມີການສ້າງອົງຄົມຄວາມຮູ້ເກີ່ມກັນໄໂຍບາຍສາຫະລະເພື່ອໃຊ້ແກ້ໄຂປຸ່ມຫາ ແລະພັດນາປະເທດ ໂດຍເລີ່ມຕົ້ນຢ່າງຍິ່ງໃນຂໍ້ຕອນຂອງກາຮກຳຫັນດນໄໂຍບາຍສາຫະລະດ້ວຍວິທີກາຮສຶກໝາເຊີງຄຸນກາພແລະກຣນີສຶກໝາ

ຍຸດກລາງ (ຊ່ວງ ດ.ສ. 1970 – 1989) ກາຮຂໍ້ມູນຕົວຂອງກາຮສຶກໝານໄໂຍບາຍສາຫະລະພ່ານກາຮຈັດຕັ້ງອົງຄົມກາຮຈັດທຳຫລັກສູ່ແລະກາຮພິເພວ່າພລງານວິຊາກາຮ ຮວມທັງກາຮສຶກໝາຮະບວນການໄໂຍບາຍສາຫະລະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄຸນກາພແລະກຣນີສຶກໝາ ກາຮກຳຫັນດນໄໂຍບາຍສາຫະລະ ກາຮນຳໄໂຍບາຍສາຫະລະໄປປົງປັບຕິ ກາຮປະເມີນພລນໄໂຍບາຍສາຫະລະ ແລະກາຮຍຸດຕັ້ນໄໂຍບາຍສາຫະລະໂດຍໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບກາຮສຶກໝາເຊີງປົງປັນມາກີ່ນ

ຍຸດເປົ້າຍັນແປ່ງ (ຊ່ວງທຄວຣະ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ)

ມີກາຮເປົ້າຍັນແປ່ງໃນຫຍ່າງ ທີ່ເຮືອກກາຮສຶກໝາໃນມຸນມອງໃໝ່ ທີ່ກາຮສຶກໝາແບບພສມພສານ (mixed method) ທັງເທິນີກເຊີງຄຸນກາພແລະປົງປັນ ແນວກາຮສຶກໝາແບບປັ້ງປົງລູ້ລູ້ລູ້ລູ້ (intuitive approach) ເພື່ອອີບາຍກາຮກຳຫັນດນໃນຮະບວນການໄໂຍບາຍສາຫະລະ

ໂສຕທັນ # 1.6

แนวทางการศึกษาໂຍບາຍສາຫະຮະນະ

แนวทางการศึกษาໂຍບາຍສາຫະຮະນະ

แนวทางการศึกษา	ລັກຜະນະສຳຄັນ
แนวทางພຣມນາ ນໂຍບາຍສາຫະຮະນະ	<ul style="list-style-type: none"> ● ອົບໃບຢ່າງເນື້ອທາແລະກະບວນກາຮ່າງຂອງນໂຍບາຍສາຫະຮະນະຕາມທີ່ປ່ຽກງວ່ອງຈິງ ● ໄທຄວາມສຳຄັນກັບຂັ້ນຕອນກາຮ່າງດັນໂຍບາຍແລະພລລັພົ້ງຫຼືພລ ກະບບ່າງຂອງນໂຍບາຍສາຫະຮະນະ ● ນໂຍບາຍສາຫະຮະນະເປັນພລພລິຕີຂອງຮະບບ່າງເມືອງ ● ນັກຮູ້ສາສຕ່ວນິຍົມໃຊ້ ໂດຍຕຶກຊາເປັນກຣນີຕຶກຊາ
แนวทางເສນອແນະ ນໂຍບາຍສາຫະຮະນະ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ວິເຄຣະທີ່ແລະເສນອແນະຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຍ່ນຕ່ອກກາຮ່າງຕັດສິນໃຈ ເຊີ່ງໂຍບາຍ 2) ປະຍຸກຕີໃຊ້ເຖົນີກ ຮະເບີຍບວິທີ ແລະສາສຕ່ວ່າລາຍແໜ່ງ 3) ໄທຄວາມສຳຄັນກັບຂັ້ນຕອນກາຮ່າງດັນໂຍບາຍ ກາຮ່າງນໍາໂຍບາຍໄປ ປົງປັບຕິ ແລະກາຮ່າງປະເມີນພລນໂຍບາຍ 4) ສາມາດວິເຄຣະທີ່ເຊີ່ງວິທາຍາສາສຕ່ວ່າ ເຊີ່ງວິທາຊີ່ພ ຫຼືອເຊີ່ງກາຮ່າງເມືອງ 5) ນັກຮູ້ປະສົງສາສຕ່ວນິຍົມໃຊ້ 6) ເປັນວິທາຊີ່ພສາຂາທີ່ນີ້ ແລະ 7) ທຳໃໝ່ຂ້ອໂດ້ແຍ້ງເກື່ອງກັບກະບວນກາຮ່າງນໂຍບາຍສາຫະຮະນະຂອງແຕ່ລະຝ່າຍ ນີ້ເທຸພລຊັດເຈນ

ปัจจัยของการศึกษาโดยสารสาธารณะ

- ๑ การศึกษาแบบแยกส่วน
  - ๒ การศึกษาที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้หรือพัฒนานโยบาย
  - ๓ จำกัดอยู่ที่บางตัวแบบและศึกษาไม่ต่อเนื่อง
  - ๔ การศึกษาเชิงอัตโนมัติ
  - ๕ การศึกษาระบบที่นักเรียนต้องทำตาม ไม่สามารถนำใช้ในชีวิตจริงได้

ໂສຕທັກນໍ # 1.8 ທີ່ສະຫງກາກຮຶກຂານໂຍບາຍສາຫະລະໃນອນເຄຕ

ทิศทางการศึกษานโยบายสาธารณะในอนาคต

- โครงการที่ 1 ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

โครงการที่ 2 ควรคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาความรู้และพัฒนานโยบายมากกว่าการศึกษาตามผลการศึกษาในอดีต

โครงการที่ 3 ควรพัฒนาตัวแบบใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ และใช้อย่างคุ้มค่า เชิงสหวิทยาการ

โครงการที่ 4 ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเชิงผสมผสาน ใช้ข้อมูลทั้งเชิงอัตโนมัติและภูมิปัญญา และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง

โครงการที่ 5 ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสาธารณะและการศึกษาเปรียบเทียบในพื้นที่หรือช่วงเวลาอื่น

หน่วยที่ 2

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

โสตทัศน์ # 2.1 ลิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

ลิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

- ลิ่งที่อยู่รอบๆ นโยบายเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อนโยบายทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

ความสำคัญของการศึกษาปัจจัยลิ่งแวดล้อม

1. ช่วยกำหนดพันธกิจ
2. ช่วยกำหนดกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน
3. ช่วยตัดสินใจนโยบายได้ถูกต้อง
4. ช่วยแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว
5. ช่วยป้องกันการทุจริตเชิงนโยบายได้

โสตทัศน์ # 2.2 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยลิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยลิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

- การวิเคราะห์ลิ่งแวดล้อมเชิงสาเหตุและผล: วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดผลที่ตามมาของนโยบายสาธารณะ (Dye, 2002: 6)
- การวิเคราะห์ลิ่งแวดล้อมเชิงระบบนโยบาย: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ได้แก่ ลิ่งแวดล้อมนโยบาย ปัจจัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Dunn, 1981: 46)
- การวิเคราะห์ลิ่งแวดล้อมเชิงองค์ประกอบของระบบ: ปัจจัยนำเข้า กระบวนการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยนำออก (นโยบาย) ผลกระทบกลับ ลิ่งแวดล้อม (Easton)

ປ່ຈຍລື່ງແວດລ້ອມທີ່ມີອິທີພລຕ່ອນໄຍນຍາຍສາຫະຣະ

- ເຄຮັງຈຸກິຈ : ຮະດັບການພົມນາ ຮະດັບຂອງທຽບພາກ ຮະດັບຂອງກາກະຈາຍທຽບພາກ
- ສັງຄມ : ວັດນອຮຣມ ປັກສດານທາງສັງຄມ
- ປ່ຈຍລື່ງແວດລ້ອມອື່ນ : ຖູມືກາສຕົງ ປະວັດີກາສຕົງ ແຕໂນໂລຢີ ທຽບພາກນອຮຣມຊາດີ
- ສຕາບັນການເມືອງ : ພຣົຄການເມືອງ ວັດຖະການ ວັດທະນາ
- ກະບວນກາທາງການເມືອງ :
  - (1) ຮະບຸປໍ່າຫາຍໄຍນຍາຍ
  - (2) ຈັດທຳວາຮະ
  - (3) ກຳທັນດນໄຍນຍາຍ
  - (4) ປະກາສ
  - (5) ນຳນາໄຍນຍາຍໄປປົງບັດ
  - (6) ປະເມີນພລນໄຍນຍາຍ
- ພຸດທິກຣມທາງການເມືອງ : ຜູ້ນໍາແບບປະຈຸບັນປໍາໄຕຍ ຜູ້ນໍາແບບຜົດຈາກ ຜູ້ນໍາແບບເລີ່ມຕົ້ນ

หน่วยที่ 3
การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

โสตทัศน์ # 3.1 พัฒนาการ

พัฒนาการ

เริ่มจากแนวคิดการตัดสินใจแบบมีเหตุผล ประยุกต์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ สถิติและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลังส่งครามโลกลครั้งที่ 2 นำมาเป็นแนวทางจัดสรรงบประมาณ

โสตทัศน์ # 3.2 ขอบเขตของการวิเคราะห์จำแนกตามแนวทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิเคราะห์จำแนกตามแนวทางการศึกษา

Dunn, 1994: 63

แนวทาง/ขอบเขต	คำถ้า	ประเภทของข้อมูล
แนวทางเชิงประจักษ์	ลิ่งหรือลิ่งที่จะเกิดขึ้นนั้นคืออะไร ความเป็นเหตุผลของนโยบาย	การพรรณนาและ การทำนาย
แนวทางเชิงประเมิน	คุณค่าของลิ่งนั้นคืออะไร ประสบความสำเร็จ/ล้มเหลว	คุณค่า
แนวทางเชิงปฏิสัตย์	ลิ่งที่ควรดำเนินการคืออะไร	ข้อเสนอแนะ

ຈິງຍົກລວມຂອງການວິເຄາະທີ່

- ແນວທາງກະບວນການຕັດສິນໃຈຢ່າງມືເຫຼຸຜລ : ໃຊ້ເຫຼຸຜລແລະຂໍ້ມູນເພື່ອທາງເລືອກທີ່ກ່ອໄຫ້ເກີດປະໂຍ້ນສູງສຸດ ເປົ້າຍນເຖິງທາງເລືອກດັ່ງນຸ່ມແລະຜລປະໂຍ້ນ ນໂຍບາຍດີ່ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈະລາດດ້ວຍຂໍ້ມູນສຳຄັນ
- ແນວທາງເກມທາງການເມືອງ : ໃຊ້ອຳນາຈາແລະການເຈົາຕ່ອຮອງ
- ແນວທາງວາທກຣມ : ສ້າງເວທີໂດ້ເຄີຍຈາກກຸ່ມຕ່າງ ທ່າງ ພ ການເຮືອນວັນແລະຮັບວັນທັນກາພະຮວ່າງກັນ
- ແນວທາງໜ້າຕ່າງນໂຍບາຍ : ການບຽບງັນຂອງປ້າວ້າ ມາຕຽກຮັນໂຍບາຍ ການເມືອງ ແລະຜູ້ມືລ່ວນເກື່ອງຂໍ້ມູນໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ
- ແນວທາງກະບວນການສັດບັນ : ນໂຍບາຍເປັນການຜລິຕ້າ ມາຕຽກຮັນທີ່ເຄຍມືອງເດີມເຊິ່ງກຳຫັດໂດຍວັດນວຽມຂອງສັດບັນ

ກະບວນການວິເຄາະທີ່ໂຍບາຍ

ກະບວນການວິເຄາະທີ່ປ້າວ້າ :
ຂໍ້ເທົ່າຈະຈິງຂໍ້ມູນທີ່

ການສຽງເສັນອແນະ

ການກຳຫັດ
ທາງເລືອກໂຍບາຍ

ການປະເມີນທາງເລືອກ

ການພິມນາເກີດທີ່
ໃນການປະເມີນ

ໂສຕທັນ # 3.5

ກາຮວິເຄຣະທີ່ຈາກທັນ

ກາຮວິເຄຣະທີ່ຈາກທັນ

ກາຮຍາພາພອນາຄດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງປະເທົ່ານີ້ມີຄືກໍາຊາ ແລະ ການນຳພາພອນາຄດມາເປັນຮູ້ໃນການຕັດສິນໃຈ 5 ຂັ້ນຕອນ

- ຮະບຸຂອບຂ່າຍຂອງຈາກອນາຄດ
- ຮະບຸປັ້ງຈັຍສຳຄັນ
- ວິເຄຣະທີ່ປັ້ງຈັຍສຳຄັນ
- ສ່ວັງຈາກອນາຄດ
- ນຳໄປສູ່ກາປະຢຸກຕີ
(Kosow, 2008)

ໂສຕທັນ # 3.6

ກາຮພັນນາເປົ້າໝາຍກະບວນກາຮວິເຄຣະທີ່

ກາຮວິເຄຣະທີ່ຜູ້ມີສ່ວນເກີ່ວຂອງ : ເປັນເຄື່ອງມືກາຮປະເມີນຂອບເຂດກຸ່ມທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜລກະທບຈາກນໂຍບາຍ

1. ກາຮພັນນາເປົ້າໝາຍກະບວນກາຮວິເຄຣະທີ່
2. ກາຮຮຸກກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນເກີ່ວຂອງ
3. ກາຮຕຽບສອບຜລປະໂຍ່ນ
4. ກາຮຮຸຽບແບນແລະບົບທກາມມີປົງລັ້ມພັນ
5. ກາຮປະເມີນຄໍາຈະແລະຄັກຍກາພ
6. ກາຮປະເມີນທາງເລືອກແລະໃໝ່ປະໂຍ່ນຈາກຂັ້ນຕັ້ນພບ
(Mayers, 2001: 4-12)

ກາຣວິເຄຣະທີ່ຕັນຖຸນແລລປລປຣະໂຍໝນ

ປະຢຸກຕີແນວຄົດເສຣໝູສາສຕຣີທຳໃຫ້ທ່ານຄຸມຄ່າຂອງແຕ່ລະທາງເລືອກ ຈັດລຳດັບທາງເລືອກໄດ້ເໜາະສມ

8 ຂັ້ນຕອນ

- ກຳນົດຂອບເຂດຂອງກົດກົມາ
- ຮະບຸຜລກຮະບບຕ່ອນໂຍບາຍ
- ປະເມີນຕັນຖຸນແລລປລປຣະໂຍໝນ
- ຄຳນວນຄ່າເສີຍໂອກາສ
- ຄຳນວນໜຸ້ລຄ່າທີ່ແທ້ຈິງ
- ລະທ້ອນຄືນຄ່າຂອງຄຸນກາພ໌ວິຕແລະຄວາມເປັນນຸ່ມ
- ຮາຍງານຂໍອລັນນິ້ນສູານແລະຂໍອຈຳກັດ
- ແສດງຜລັພ້ງຈາກກາຮສຕານກາຮນີ້ທີ່ໜ້າກ່າຍ

(Mintrom, 2012: 225-245)

หน่วยที่ 4

การกำหนดนโยบายสาธารณะ

โสตทัศน์ # 4.1 การกำหนดนโยบายสาธารณะ

การกำหนดนโยบายสาธารณะ

- กระบวนการนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา เช่น ปัญหาการจัดระเบียบกฎหมายที่ : การทุจริตคอร์ปชั่นในวงราชการ การรักษาความสงบ และความต้องการ เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ และกำหนดออกมาระบบที่เป็นนโยบาย

โสตทัศน์ # 4.2 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

- การก่อตัวหรือการระบุปัญหา
- การกำหนดหรือการจัดระเบียบวาระ
- การเตรียมข้อเสนอร่างนโยบาย
- การกำหนดเป็นนโยบายหรือการสร้างความชอบธรรมในนโยบาย

โสตทัศน์ # 4.3 แหล่งที่มาของการจัดระเบียบวาระนโยบาย

แหล่งที่มาของการจัดระเบียบวาระนโยบาย

ชุมชนทางการเมืองเห็น
ว่าสำคัญ

รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เห็นว่าสำคัญ

ໂສຕທັນ # 4.4

ທຣະຄະໜ້າໜ້າ ແລະ ທຣະຄະໜ້າໜ້າ ຍ່ອຍຂອງສານບັນຮູ້

ທຣະຄະໜ້າໜ້າ : ການກຳຫຼາດວາຮະນໂຍບາຍຈາກນັກການເມືອງທີ່ກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈໂຍບາຍ

ທຣະຄະໜ້າໜ້າ ຍ່ອຍຂອງສານບັນຮູ້ : ການກຳຫຼາດວາຮະນໂຍບາຍເຊື້ອຢູ່ກັບຕົວແສດງ 3 ກຸລຸມ ໄດ້ແກ່
ສມາຊັກສປາ ຂ້າຮາຊກາຣ ແລະ ຜູ້ຮັບບວກກາຣ

ໂສຕທັນ # 4.5

ຕັວແບນທາງການເມືອງເກີ່ວກັບການກຳຫຼາດນໂຍບາຍສາຫະຮະ

ຕັວແບນທາງການເມືອງເກີ່ວກັບການກຳຫຼາດນໂຍບາຍສາຫະຮະ

ຕັວແບນສານ : ເນັ້ນກິຈກະນົມຂອງສານບັນທຶກໃຫ້ໂຍບາຍມີຄວາມຂອບຮ່ວມມື ມີຜລນັ້ນຕັບໃໝ່
ຕາມກົງທານຍາ

ຕັວແບນທີ່ເນັ້ນກະບວນກາກະໜ້າທີ່ : ນໂຍບາຍເປັນກິຈກະນົມທາງການເມືອງທີ່ມີລັກຂະນະເປັນຂັ້ນ
ເປັນຕອນຂອງກະບວນກາກ

ຕັວແບນມວລ່ານ-ໜ້າໜ້າ : ນໂຍບາຍເປັນເວັ້ງຂອງຄວາມພອໃຈຂອງໜ້າໜ້າປົກປອງ ປະຊາຊານ
ສ່ວນໃຫຍ້ໄມ່ສັນໃຈ

ຕັວແບນທຖນກິລຸມ : ນໂຍບາຍເປັນຜລຈາກກຸລຸມບຸຄຄລທີ່ມີຜລປະໂຍ້ນຮ່ວມກັນມາຮັມຕັກັນ

ຕັວແບນກະແສແລະໜ້າຕ່າງໂຍບາຍສາຫະຮະ (Kingdon, 1984) ທີ່ມາ 3 ກະແສ ໄດ້ແກ່

- ກະແສປ້າໝູ່ຫາ
- ກະແສກາຣເມືອງ : ຮັ້ງບາລກຳຫຼາດປ້າໝູ່ຫາ
- ກະແສໂຍບາຍ

ໂສຕທັນ # 4.6

ຕົວແບບທາງການບໍລິຫານເກື່ອງກັບການກຳທັນໂຍບາຍສາຫະຣະ

ຕົວແບບທາງການບໍລິຫານເກື່ອງກັບການກຳທັນໂຍບາຍສາຫະຣະ

ຕົວແບບເຫດຜລ : ນໂຍບາຍທີ່ມີເຫດຜລ ດືອ ນໂຍບາຍທີ່ທຳໃຫ້ລັງຄມໄດ້ຮັບປະໂຍ່ນ/ປະລິທິພາພສູງສຸດ
(Dror, 1968)

ຕົວແບບຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ : ພລມາຈາກນໂຍບາຍທີ່ເຄຍມືມາໂດຍແກ້ໄຂເລັກນ້ອຍ (Lindblom, 1968)
ກຣະນີທີ່ໄມ້ມີຄວາມເຫັນພ້ອງທ້ອງກັນໃນເປົ້າໝາຍນໂຍບາຍ

ຕົວແບບການວາງແຜນກລຍຸທົ່ງ : ມຸ່ງອານັດ ພຍາຍາມຈະນຳຈຸດແຂ້ງຂອງຕົວແບບເຫດຜລກັບຕົວແບບ
ຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປຮ່ວມກັນ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບການຕັດລືນໃຈ
(Etzioni, 1968: 283, 1967: 385-392)

หน่วยที่ 5
การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

โสตทัศน์ # 5.1 การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

- กระบวนการจัดการและการประสานกิจกรรมเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ให้บรรลุความสำเร็จตรงตามเจตจำนงของนโยบาย โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภาครัฐหรือเอกชน

ลักษณะสำคัญ

- เป็นองค์ประกอบของจรนนโยบาย
- เป็นกระบวนการที่มีการเมืองแทรกอยู่เสมอ
- มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย
- เป็นกระบวนการภายใต้ปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ควบคุมได้ยาก

ขั้นตอน

ระดับมหภาค	ระดับจุลภาค
<ul style="list-style-type: none"> ● การแปลงนโยบาย ● การสร้างการยอมรับ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การระดมพลัง ● การปฏิบัติ ● การสร้างความต่อเนื่อง

ໂສຕທັນ # 5.2

ຕັ້ງແບນການນຳໄຍນຍາຍສາຫະຣະໄປປົງບັດ

ຕັ້ງແບນການນຳໄຍນຍາຍສາຫະຣະໄປປົງບັດ

ຕັ້ງແບນສຫອງຄົກລະນະ ແວນ ອອຣິນ ແລະ ແວນ ມີເຕອີ :

1. ກາຮສື່ອຂໍ້ອົບຄວາມ	2. ມາຕຣູານໄຍນຍາຍ
3. ກາຮບັນກັບໃຊ້ກູ່ທ່ານ	4. ຄຸນລັກຊະນະຂອງໜ່ວຍປົງບັດ
5. ທຽບພາກນາຍໄຍນຍາຍ	6. ເຈື່ອນໄຂທາງກາຮເມືອງ
7. ເຈື່ອນໄຂທາງລັ້ງຄມເສຣ່ຈູກົງ	8. ທັຄນຄຕີຂອງຜູ້ປົງບັດ

ຕັ້ງແບນກະຈາຍຢໍານາຈ ຂຶ້ມາ ແລະ ຮອດດີເນລີ :

- ເຈື່ອນໄຂທາງສກາພແວດລ້ອມ
- ຄວາມສັນພັນເວົ້າຮ່ວ່າງອົງຄົກລະນະ
- ຄຸນລັກຊະນະແລະ ສມຮຣດນະຂອງໜ່ວຍປົງບັດ
- ທຽບພາກຮອງຄົກລະນະ
- ມຸ່ງຄືກໍາສາມສມຮຣດນະຂອງອົງຄົກລະນະທີ່ກ່ອນຄືນໃນກາຮພັດນາຫນນທ

ຕັ້ງແບນເຄື່ອງມືອທາງການບໍລິຫານ ວຽດເຊ ຈັນທຽບ :

- **ຕັ້ງແບນຍືດທັກເຫຼຸຜລ :** ວັດຖຸປະສົງຄົກຂອງນໄຍນຍາຍ ກາຮກຳທັນດກາກົງ/ມອບທ່ານຍາງການ
ກາຮວາງແພນແລະ ຄວບຄຸມ ຮະບນກາຮວັດຜລ ມາຕຣູານກາຮປົງບັດຕິການ ມາຕຣກາຮໃນກາຮ
ໃຫ້ຄຸນໃຫ້ໂທໝ
- **ຕັ້ງແບນດ້ານກາຮຈັດກາຮ :** ສມຮຣດນະ ບຸຄລາກ ກົບປະປາລານ ສຖານທີ່ ວັດຖຸອຸປະກອນ
ໂຄຮງສ້ວງ
- **ຕັ້ງແບນກາຮພັດນາອົງຄົກລະນະ :** ກວະຜູ້ນໍາ ກາຮຈູງໃຈ ທຳການເປັນທີ່ມ ຜູກພັນ/ຍອມຮັບ
ມີສ່ວນຮ່ວມ
- **ຕັ້ງແບນກະຈາຍກາຮຂອງຮະບນຮາຊາກ :** ຮະດັບຄວາມເຂົ້າໃຈ ຮະດັບກາຮຍອມປັບນໄຍນຍາຍ
ເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນກາຮປະຈຳວັນ

ປ້ອມຫາສຳຄັນ

1. ປ້ອມຫາທຽບພາກການບໍລິຫານ : ດຣ ເງິນ ວິໄສດູ

2. ປ້ອມຫາການດຳເນີນງານ : ໂຄງສ້າງ ກະບວນການ

3. ປ້ອມຫາພຸດທິກຮມ : ການຕ່ອຕ້ານ ການສັນບັນດຸ ຄວາມຜູກພັນຕ່ອກການປົງປັນໂຍບາຍ

ກລຸ່ມທົ່ວໄປໃນການນຳໂຍບາຍສາຫະນະໄປປົງປັນ

ການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ການຈຳນວຍຄວາມສະດວກ

ການກຳກັບຄວບຄຸມ

ການໃຫ້ສິ່ງເສີມແຮງ

(Gardiner and Balch, 1980: 113-130)

ໄສຕທັນ # 5.5

กลยุทธ์เฉพาะสาขานโยบาย

กลยุทธ์เฉพาะสาขานโยบาย

กลยุทธ์ที่ควรนำมาใช้กับการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปปฏิบัติ

(Cheema and Rondinelli, 1980: 92-97)

1. การกำหนดขอบข่ายความประสงค์
  2. การประเมินศักยภาพของภูมิภาคและท้องถิ่น
  3. การสำรวจทางการสนับสนุนทางการเมือง
  4. การประเมินความสามารถด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลาง
  5. การศึกษาข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม
  6. การชี้ดงขอบข่ายการกระจายอำนาจที่น่าจะเป็นไปได้
  7. การจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้เฉพาะเจาะจง
  8. การระบุขั้นตอนและกระบวนการนำไปปฏิบัติ
  9. การสนับสนุนแผนงาน
  10. การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก
  11. การกำหนดกระบวนการกำกับดูแลและการประเมินผล

หน่วยที่ 6

การประเมินผลนโยบายและการพัฒนานโยบายสาธารณะ

โสตทัคค์ # 6.1 ประเภทการประเมินผลนโยบาย

ประเภทการประเมินผลนโยบาย

ตามระยะเวลา

การประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติ การประเมินผลในระหว่างการดำเนินงาน การประเมินผลหลังการดำเนินงาน

ตามจุดมุ่งหมาย

- การประเมินผลความก้าวหน้า “Formative Evaluation”
- การประเมินสรุปผลการดำเนินงาน “Summative Evaluation”
(Bingham, Richard D., Felbingn, Claire L., 1988: 107)

ตามเนื้อหาสาระ

การประเมินความต้องการ การประเมินผลความเป็นไปได้ การประเมินผลความก้าวหน้า
การประเมินผลผลิต การประเมินผลกระทบ

ໂສຕທັກນີ້ # 6.2

ກາຮອກແບບວິຈີຍປະເມີນຜລ

ກາຮອກແບບວິຈີຍປະເມີນຜລ : Jones ມີ 3 ຂັ້ນຕອນ
(Dubnich, Melvin J., Barbare A., 1983: 207-208)

ອອກແບບຮາຍລະເຂີຍດ

ອອກແບບກາຮວັດຜລ

ອອກແບບກາຮວັດຜລ

ໂສຕທັກນີ້ # 6.3

ຕັວແບບໃນກາຮປະເມີນຜລ

ຕັວແບບໃນກາຮປະເມີນຜລ

- 1) Performance Assessment Rating Tool, PART Scorecard ເຊື່ອມໂຍງຍຸທີ່ສາລົດໜ້າຕິດິລົງມາທີ່
ຮະດັບກະທຽວ ຮະດັບກຣມ ພລພລິຕ ພລລັພົ້ງແລະ ພລກະທບ ກິຈກຣມ ທົວພາກ
- 2) ຕັວແບບກາຮບົງການຄຸນກາພ ແກນທີ່ຮັງວັລຄຸນກາພແກ່ໜ້າຕິ TQA/Thailand Quality Award
- 3) ຕັວແບບ Malcolm Baldrige National Quality and Award/MBNQA ສຫວັດວິໄລກາ : ໃຫ້ຮັງວັລແກ່
ອົງການທີ່ປະສົບຄວາມສໍາເລົງໃນກາຮບົງການຄຸນກາພ
- 4) ຕັວແບບ European Foundation for Quality Management /EFQM ປະເທດຕ່າງໆ ໃນຢູ່ໂຮປ : ປັຈຈີຍ
ພລັກດັນແລະ ປັຈຈີຍເກີ່ວກັບພລສັມຖື
- 5) ກາຮປະເມີນຜລກາຮດຳເນີນງານ” (Performance Measurement ອີ່ວິໂສ Assessment) : ຕັວໜ້ວດປັຈຈີຍ
ນຳເຂົາ ຕັວໜ້ວດພລພລິຕ ຕັວໜ້ວດພລລັພົ້ງ
- 6) ຕັວແບບ CIPP Model : Context, Input, Process and Product = CIPP) ປີ ດົ. 1966 ໂດຍ
Stufflebeam ແລະ ຄະນະ

ພັດນາກາຮອງກາຮວິຈ້ຍໂຍບາຍ

(Prewer, DeLeon,1983: 8)

- **ຍຸດແຮກ** ກາຣທດລອງກາຮວິຈ້ຍໂຍບາຍ: 1930-1960 ເກີດຂຶ້ນແລະພັດນາໃນສຫວຼິມ
- **ຍຸດທີ່ສອງ** ກາຣແສວງທາກາຮເກົ່າໄຟປໍ່ມູນຫາຍໂຍບາຍ: 1960-1980
- **ຍຸດທີ່ສາມ** ກາຣເອົ້ວອໍານວຍກະບວນກາຮວິຈ້ຍໂຍບາຍ: 1980 - ປັຈຈຸບັນ : ຂ້ອມູນລເກີ່ຍວັນກັບກາຮຕັດລືນໃຈທີ່ມີຄຸນຄ່າ

หน่วยที่ 7

ปัญหาและแนวทางพัฒนานโยบายสาธารณะในประเทศไทย

โสตทัศน์ # 7.1 ปัญหาสำคัญของการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ปัญหาสำคัญของการกำหนดนโยบายสาธารณะ

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในช่วงเวลาไม่เหมาะสม ไม่ครอบคลุมทุกรอบดับ และเป็นไปตามระเบียบหรือนโยบายของรัฐบาลมากกว่าการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น รัฐบาลได้ตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะแล้วจึงทำประชาพิจารณ์
- เนื้อหาสาระจำกัดอยู่ที่นโยบายบางประเภท
- กระบวนการกำหนดนโยบายไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ

โสตทัศน์ # 7.2 แนวทางพัฒนาการกำหนดนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

แนวทางพัฒนาการกำหนดนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

1. การเปิดโอกาสให้ตัวแสดงที่ไม่เป็นทางการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น
2. การลี่อสารประชาชน : ประชาชนขาดข้อมูล
3. การส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายนโยบาย
4. การสร้างเวทีนโยบาย
5. การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานโยบาย
6. การปรับปรุงกระบวนการกำหนดนโยบาย
  - 1) การก่อตัวนโยบาย
  - 2) การกำหนดวาระ
  - 3) การกำหนดทางเลือกและการตัดสินใจ : ผู้กำหนดนโยบายตรวจสอบทางเลือกทั้งข้อดี และข้อเสียศึกษาความเป็นไปได้

ໂສຕທັກນ໌ # 7.3

กรณีศึกษาการกำหนดนโยบายຜູ້ສູງອາຍຸ

กรณีศึกษาการกำหนดนโยบายຜູ້ສູງອາຍຸ

- ປັນຫາຜູ້ສູງອາຍຸເປັນປັນຫາສາຂາຮະນະ
- ມີພັດນາກເປັນຮະບະທັງໃນຮູບກົງໝາຍແລະໄມ່ອູ້ໃນຮູບຂອງກົງໝາຍ
- ເປັນໂຍບາຍເຊິ່ງວັດຖຸແລະນໂຍບາຍກະຈາຍພລປະໂຍ່ນ໌ ເຊັ່ນ ນໂຍບາຍໃຫ້ເປີຍຍັງຊື່ພູ້ສູງອາຍຸຮາຍເດືອນ ແບບຂັ້ນບັນໄດ ແລະພຣະຮາບບຸນໍາຄົດຜູ້ສູງອາຍຸ ພ.ສ. 2546
- ດ່ານີຍມຂອງລັ້ງຄມແລະພລປະໂຍ່ນທັງການເມື່ອເປັນປັຈຍໍສຳຄັຟຟໍາໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າສູ່ວ່າວະການພິຈາລະນາ
- ໃນອານຸດ ການກຳທັນດົນໂຍບາຍຜູ້ສູງອາຍຸຄວາມມີລັກຂະນະລ່າງຂຶ້ນນາຈກການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ສູງອາຍຸໃນ ການເສັນອັນຫາ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະທາງເລືອກໃນການເກົ່າໄຂປັນຫາແລະຄວາມເນັ້ນການດຳເນີນກາຣໂດຍ ຄຣອບຄຣວະແລະຊຸມຊັນມາກຂຶ້ນໂດຍມີຮູ້ເປັນຝ່າຍສັນສົນທີ່ປະລາຍງານມາກກວ່າເປັນຕົວໜັກໃນ ການດຳເນີນກາຣ

ໂສຕທັກນ໌ # 7.4

ປັນຫາສຳຄັຟຟໍາຂອງການນຳນົດໂຍບາຍສາຂາຮະນະໄປປົງປົມ

ປັນຫາສຳຄັຟຟໍາຂອງການນຳນົດໂຍບາຍສາຂາຮະນະໄປປົງປົມ

- ປັນຫາສິນເນື່ອຈາກຂັ້ນຕອນການກຳທັນດົນໂຍບາຍ ໄດ້ແກ່ ຄວາມໄມ່ຂັດເຈນ ຄວາມໄມ່ເປັນປັຈຸນັນ ຂາດການມີ ສ່ວນຮ່ວມ : ເກີດຂຶ້ນຈາກການຕົກລົງກັນຮ່ວ່າງຄນສ່ວນນ້ອຍທີ່ມີອຳນາຈໃນລັກຂະນະບັນລົງລ່າງ
- ປັນຫາກາຍໃນອົງຄົກ
  1. ດ້ານທັງພາກທາງການເງິນ ທັງພາກຮູ້ຄົດ ວັດຖຸ ເທັກໂນໂລຢີ
  2. ດ້ານພຸດທິກຣມອົງຄົກ ກວະຜູ້ນໍາ ກາຮລື່ອສາຮ ແຮງຈູງໃຈ
  3. ດ້ານການບໍລິຫາຮອົງຄົກ ກາຮວາງແພນ ກາຮຮົມອຳນາຈ ຮະບັນການປົງປົມຕິດານ ກາຮປະເມີນພລ
- ປັນຫາກາຍນອກອົງຄົກ ສກາພແວດລ້ອມທົ່ວໄປ ກາຮປະລາຍງານຮ່ວ່າງໜ່ວຍງານ ຄວາມຮ່ວມມືອຂອງ ກລຸ່ມເປົ້າຫາມຍ

ໂສຕທັນ # 7.5

ແນວທາງພັດນາການນຳໄຍບາຍສາຫະຣະໄປປົງບັດ

ແນວທາງພັດນາການນຳໄຍບາຍສາຫະຣະໄປປົງບັດ

1. ຕັ້ງແສດງທີ່ເປັນທາງການ ຄວາມໃຫ້ຄວາມເຫັນຂອບນໄຍບາຍທີ່ມີວັດຖຸປະສົງລະເລະເນື້ອຫາໜັດເຈັນ ເປັນປັຈຈຸບັນ ແລະຕັ້ງແສດງທີ່ໄມ່ເປັນທາງການມີສ່ວນຮ່ວມນຳເສັນອທາງເລືອກໃໝ່ໆ
2. ການຈັດອອກການນຳໄຍບາຍໄປປົງບັດ ຄວາມໃຫ້ຄວາມສຳຄັງກັບການປະສານງານຮະຫວ່າງອອກການ
3. ການຈັດສຽງຮ່າຍການໃຫ້ມີປິມາລັບແລະຄຸນກາພທີ່ເໜາະສົມ ເຊັ່ນ ການປັບປຸງກະບວນການເບີກຈ່າຍໃຫ້ ທັນເວລາ
4. ການແປລັນໄຍບາຍສາຫະຣະໃຫ້ເປັນຮູບຮ່ວມແລະປົງບັດໄດ້
5. ການພັດນາປັຈຈຸຍກາຍໃນອອກການ :
  - ການພັດນາກາວະຜູ້ນຳໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳການເປົ້າເປັນແປງແລະແບບຍ່າງທີ່ດີ
  - ການພັດນາຮະບນການລື່ອສາຮ
  - ການສ້າງແຮງຈຸງໃຈ
  - ການກະຈາຍອຳນາຈການຕັດສິນໃຈ
  - ການພັດນາຮະບນການປົງບັດງານແລະການປະເມີນພລ
6. ການສ່າງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນຕອນການກຳທັນດນໄຍບາຍ ການນຳໄປປົງບັດ ຈົນຄຶງ ການປະເມີນພລນໄຍບາຍ

กรณีศึกษาการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

- การนำนโยบายผู้สูงอายุ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546) ไปปฏิบัติ : การศึกษาวัตถุประสงค์ และเนื้อหา การจัดองค์การ การแปลงให้เป็นรูปธรรม และนำไปปฏิบัติ

● การจัดองค์การ

- 1) คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ขึ้นเคลื่อนพระราชบัญญัติ
- 2) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ) เลขานุการของคณะกรรมการ ประสานการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ
- 3) หน่วยงานรับผิดชอบตามมาตรา 11 ในพระราชบัญญัติ

- การแปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรมผ่านประกาศ โครงการ และกิจกรรมต่างๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนผู้สูงอายุในการศึกษาและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

- บทวิเคราะห์: การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติต้องอาศัยการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารทั้งระดับชาติ และท้องถิ่น การพัฒนาสมรรถนะของบุคคล การแปลงสู่การปฏิบัติเชิงบูรณาการ และการพัฒนาผู้สูงอายุให้เพียงพอและมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ

ปัญหาการประเมินผลนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

- ปัญหาเทคนิคการประเมินผล : ยึดติดกับบางตัวแบบหรือบางเทคนิค ไม่ตอบคำถามความสามารถในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ และค่อนข้างเป็นอัตโนมัติ
- ปัญหาการมีส่วนร่วม : ขาดการมีส่วนร่วมประเมินผลจากกลุ่มที่หลากหลาย
- ปัญหาการประยุกต์ใช้ : มีจำนวนน้อย ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่ทันต่อสถานการณ์ ไม่ได้นำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย

โสตทัศน์ # 7.8

แนวทางพัฒนาการประเมินผลนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

แนวทางพัฒนาการประเมินผลนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

- การพัฒนารูปแบบการประเมินผล : ควรวิจัยประเมินผลนโยบายโดยรูปแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วม : ให้ได้ มุ่งมองที่หลากหลาย เกิดความเห็นพ้องร่วมกัน
- การนำเสนอผลประเมินเชิงรุก : การนำเสนอผลและรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเป็นระยะๆโดยไม่ต้องรอตรวจสอบ
- การนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์

โสตทัศน์ # 7.9

กรณีศึกษาการประเมินผลนโยบายผู้สูงอายุตามแผนผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)

กรณีศึกษาการประเมินผลนโยบายผู้สูงอายุตามแผนผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)

การวางแผน

การจัดเตรียมองค์กรรับผิดชอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินผลและการนำเสนอผลการประเมิน

วัตถุประสงค์ : ประเมินผลการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุตามดัชนีที่กำหนดไว้

บทวิเคราะห์

1. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลนโยบายผู้สูงอายุมากขึ้น
2. มีการประเมินผลนโยบายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง และนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานโยบาย : ได้ปรับยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจนและครอบคลุม ปรับมาตรการ ดัชนีชี้วัดเป้าหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในแต่ละมาตรการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

